

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Začasno le enkrat na teden.

Uredništvo in upravništvo:

Ljubljana, Velika Čolnarska ulica št. 19.

Naslov za dopise: Ljubljana p. p. 168.

Naslov za telegrame: »Naprej«, Ljubljana.

Čekovni račun št. 14.398, (KDZ)

NAPREJ

Glasiło Jugoslovanske socialno demokratske stranke (JSDS).

Letnik VIII., št. 17.

Četrtna »Naprejeva« številka
izhaja kot tednik:

LJUDSKI GLAS

Glasiło Kmetko-delavske zveze.
Stane letno 72 Din
mesečno 6 Din

Redukcije pri mežiškem svinčenem rudniku.

(Dopis iz Mežice.)

15. maja so odpovedali pri rudniku 30 delavcem delo, 30 rudarjev bo 1. junija na cesti brez posla in zaslužka, odpuščenih pa bo, tako se govori, okoli 100 rudarjev.

Kot vzrok redukcije navaja rudnik, da so cene svinca silno padle, kar da ima za gospodarsko stanje rudnika take posledice, da se jih more ubraniti samo z redukcijo delavcev. Res je v tem samo to, da je cena svinca res nekoliko padla, iz časopisnih poročil se vidi, da prodajajo producenti svinca zdaj po 7, do 7,20 Din za kg, dočim so ga pred nekaj meseci po okoli 10 Din. Povsem drugo vprašanje pa je, če so posledice tega take, da opravičujejo redukcije, t. j. v sedanjih brezposelnosti uničevanje eksistence.

Nujna posledica kapitalističnega gospodarskega sistema (proizvajanje radi profita, ne radi potrebe) je, da so dandanes redukcije delavcev »upravičene«, če ima kako podjetje premajhne profite in da ustavi radi tega lahko tudi obratovanje sploh. (O, prelep, božji red je v tem sistemu!) Če bi torej mežiški rudnik radi pocenitve (pravilno padca) tržne cene svinca utrpel škodo, da bi šel njegov letni čisti dobiček pod 30 milijonov Din, bi bilo vse v redu za vse, razen reduciranih in onih, ki jih baje redukcija še čaka. — Letni čisti dobiček mežiškega rudnika lahko cenimo na 30 milijonov Din. Tako ga je ocenil sodr. Möderndorfer v svoji brošuri in ga rudnik zaradi tega ni tožil, dasi pomeni tiho priznanje takega dobička tudi priznanje nečesa drugega, kar je v nasprotju celo s kazenskim zakonom, rudnik sam izkazuje namreč v svojih bilancah popolnoma drugo vsoto. — Če se torej posreči dokazati, da produkcija in profit niso trpeli zaradi tega, ker je tržna cena svinca padla, potem je s tem dokazano tudi, da so redukcije neupravičene celo po kapitalističnem računu.

Mežiški rudnik producira mesečno približno 800 ton svinca. To gotovo ni previsoko cenjeno, prej pre nizko. Kljub temu pa ni videti nikjer zaloga, ves svinca, kolikor ga producira, gre takoj dalje, t. j. se proda takoj. V topilnici v Žerjavu delajo tudi še sedaj skoraj brez prestanka nekatere partije delavcev nadure, peči ne ugasnejo nikoli.

Pa recimo, da je produkcija res padla, kar pa seveda ni. Kljub temu bi rudnik ne smel odpuščati delavcev, ker bi jih lahko zaposlil drugod! Lani poleti je rudnik prošil za odobritev svoje idustrijske železnice. Ker je bila železnica zgrajena večinoma na dež. cesti Prevalje—Črna, se je prejšnja lastnica rudnika (BBU) zavezala, da bo dvignila ceno na nivo železniških tračnic in jo na nekaterih mestih razširila, da bo obdržala predpisano širino. BBU svoje obveze ni izpolnila radi prevrata in sekvestra in ko je prodala rudnik angleški družbi EML je prešla na sedanjo lastnico tudi obveza, popraviti ceno. Vse to je bilo lani komisijsko ugotovljeno in rudniku naloženo, da mora ceno letos temeljito popraviti, ker je cesta v neverjetno slabem stanju. Namesto pa da bi rudnik že bil začel ceno popravljati in najel za to potrebne ljudi, odpuščajo rudarje!

Sploh pa je izgovor, da je potrebna redukcija radi tega, ker je padla cena svinca, za vsaj nekoliko razmišljajočega človeka zelo čudna. V industriji in trgovini gredo cene vedno navzgor in navzdol, pocenitev ali podražitev enega predmeta vpliva na pocenitev ali podražitev drugih. Sporedno s pocenitvijo svinca so padle zlasti tudi cene železa, bakru, koksu in na pr. tudi električnemu materialu. Posledica tega je, da izda mežiški rudnik veliko manj za železo, koks in električni material, kakor je izdal prej, iz česar sledi, da ne trpi škode, če mora prodajati svinca po nekoliko nižji ceni kakor prej. Da mu to ne škoduje, se vidi iz tega, da je dobil veliko množico novih modernih vrtilnih strojev (Bohrhammer) in da je ročno vrtnanje že skoro povsem odpravljeno. Iz tega pač ne sledi, da je pocenitev svinca vplivala tako, da misli rudnik na krčenje produkcije, temveč jasno je, da jo hoče še dvigniti!

To je nekaj hitro zbranih podatkov, ki pa že lahko dokažejo vsakemu objektivnemu človeku, da je izgovor, ki ga ima rudnik za redukcije, povsem brez temelja, in kar dokazuje takoj tudi, da imajo prav oni, ki pravijo, da so redukcije le nadaljevanje persekucij in nizkotnega maščevanja nad onimi, ki so tvegali svojo svobodo in eksistenco za to, da odkrijejo, kaj trpijo delavci, občina in država radi metod, ki so jih uvedli pri mežiškem rudniku. Te persekucije naj zakrijejo, kar smrdi do neba.

Dokaz za to je tudi v sistemu redukcij: če bi reducirali iz objektivnih razlogov, bi morali upokojiti precejšnje število starih rudarjev, ki imajo že pravico do

tega; dalje bi pa morali odpustiti vsaj tiste kmečke sinove, ki imajo delo in kruh doma. Zgodilo pa se je, da so reducirali mladega rudarja, očeta pa niso upokojili in reducirali so oženjene rudarje, ki so samo rudarji, dočim so sinovi velikih posestnikov še zaposleni. (Nikomur nečemo vzeti dela in kruha, najpotrebnejši pa ga mora imeti najprej.)

Danes končamo z vprašanjem na naše oblasti, ali je njih dolžnost ščititi lastne državljane, ali pomagati tujcu, da si na vsak poljuben način koplje profite in jih izvaža na tuje? Če že delavčev in njegovih svojcev življenje zanje nima nobene cene (a trpinčenje živali se kaznuje!) naj poskrbe vsaj to, kar je njih edina dolžnost: da se bodo zakoni izvrševali.

Mežiški delavci se seveda ne smejo preveč zanašati na tiste, ki imajo sicer dolžnost in plačo za to, da pazijo na njih zakonite pravice, temveč misliti na to, da bo potepan le oni, ki se teptati da.

Akcija za ustanovitev združene socialno demokratske stranke v Beogradu.

Predlog »Aksijskega odbora delavskega zedinjenja« v Beogradu. — Aksijski odbor v Ljubljani. — S. Lapčević proti? SPJ proti? Kdo je za?

Grupa komunistov-disidentov v Beogradu, pod vodstvom lastnika in urednika lista »Radničko jedinstvo« Ž. Milojkovića in socialdemokratska grupa pod vodstvom S. Dragiša Lapčevića sta se dogovorili za skupen »aksijski odbor za delavsko združitev«. Ta odbor je nedavno izdal proglas, v katerem pravi med drugim:

»Politični interesi delavskega razreda v naši deželi kategorično zahtevajo, da se ustvari ena enotna prava in demokratska delavska stranka, ki bi se naslanjala na delavski razred in bila stvarni izraz političnih teženj in potreb delavskega razreda. Tej stranki, ki bi počivala na principih marksističnega socializma in na tradicijah predvojnne socialne demokracije, bi moral biti vrhovni princip cel kompleks interesa sedanosti in bodočnosti delavskega razreda pri vsakem njenem delovanju. Ta stranka naj se ustvari potom iskrenega in poštenega združenja vseh današnjih delavskih strank in skupin. Radi tega pozivamo in apeliramo na vse te obstoječe delavske stranke kakor tudi na posameznike, ki jim pripadajo, da pristopijo iskreno in srčno k združenju in spojitvi v eno celino, v eno enotno delavsko stranko.

Na razgovoru, na katerem so bili od SPJ prisotni Košanin, Divac, Djurić, Ivanić in Muzikravić — a od akc. odbora Lapčević, Milojković, Cvetković in Stančević, so se sporazumeli, da Aksijski odbor za združenje naslovi na Glavni odbor SPJ formalni predlog za politično združenje. Aksijski odbor pa si je pridržal pravico, da podoben predlog naslovi tudi drugim delavskim strankam in skupinam.

Res je bil poslan in 12. maja v »Radničkem jedinstvu« tudi objavljen sledeči predlog:

Socialistični partiji Jugoslavije (Beograd).

Jug. socialnodemokratski stranki in Kmečko delavski zvezi (Ljubljana).

Skupini neodvisnih delavcev (Beograd).

Dragi sodruzi! Aksijski odbor delavskega zedinjenja, sestavljen od socialistične skupine »Ujedinjenje« in socialno demokratske skupine Vam izpolnjuje sklep skupščine združenih delavcev dne 13. marca 1927 in držeč se linije na tej skupščini sprejetega proglasa, pošilja sledeči predlog:

Nesporno je dejstvo, da se položaj našega delavskega razreda z vsakim dnevom vedno bolj poslabšuje na ekonomskem, socialnem in političnem polju. To poslabšanje položaja delavskega razreda izhaja v prvi vrsti iz težke gospodarske krize, ki vlada v naši deželi, kakor tudi iz vedno brezobzirnejših reakcionarnih napadov kapitalističnega razreda na ekonomske, socialne in politične pozicije delavskega razreda. Toda ravno tako je nedvomno, da je vzrok tega poslabšanja tudi v razdružitvi in razcepljenosti delavskih vrst, ki je tako velika, da delavski razred ni več zmožen braniti svoje interese v sedanosti, niti da se zavzame za svoje razredne naloge v bodočnosti.

Ta razdružitve in razcepljenost, ki povzroča slabost delavskega razreda, ne vlada samo na strokovnem in kulturnem polju proletarske razredne borbe, temveč tudi na političnem, kjer je pravzaprav dosegla vrhunec.

Toda zadnji čas je, da se ustavi to razdruževanje in cepljenje. Zadnji čas je ustvariti, zgraditi v naši državi

Stane mesečno 25 Din, začasno 6 Din.
Za inozemstvo 35 Din, začasno 10 Din.

Oglasi:

Prostor 1 × 55 mm 60 par, Mali oglasi: beseda 60 par, najmanj 5 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. — Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Kupujte samo
testenine

ki so priznane
najokusnejše.

enotno, razredno, strokovno, kulturno in politično gibanje delavskega razreda.

Zavedajo se te velike in neobhodne potrebe, smo se dosedaj vedno in se hočemo tudi v bodoče zavzemati, da se izvrši popolno razredno grupiranje in združenje vseh danes razdruženih delavskih vrst in ocepjenih delov delavskega gibanja in vidimo v nadaljevanju razcepa in bratomornega boja med delavstvom največjo nevarnost za splošno razredno delavsko gibanje in za življenske interese delavcev. Radi tega smo se zavzemali, da se na kongresu strokovnega združenja v oktobru 1925 ustvari sindikalno združenje našega delavskega razreda, kakor se sedaj zavzemamo in se hočemo vselej zavzemati, da se to združenje razširi, spopolni in zdravi ter v resnici dovede do enotnega strokovnega gibanja.

Toda naši napori za združenje delavskega razreda ne morejo biti omejeni samo na strokovno in kulturno združenje, ampak stremijo tudi za političnim grupiranjem in združitvijo. Mi stojimo na stališču: Kakor je bilo mogoče najti in ustvariti temelj za strokovno in kulturno združenje našega delavskega razreda, to je strankarska neodvisnost in nevtralnost sindikatov — enako je mogoče najti in ustvariti temelj za politično združenje vseh danes obstoječih političnih delavskih strank in skupin.

Po našem najglobljem prepričanju bi bil ta temelj, ki bi ga mogle in morale sprejeti vse dosedanje delavske stranke in skupine v cilju zgraditve nove enotne delavske stranke in skupine v cilju zgraditve nove enotne delavske stranke, v glavnih črtah sledeč:

1. Sprejeti nov socialno demokratski program, ki bi bil izdelan na bazi marksističnega socializma in v duhu naše predvojnne socialne demokracije. Program avstrijske socialdemokratske stranke bi naj poslužil kot temelj programa nove združene delavske stranke.

2. Sprejeti ime nove združene delavske stranke: Socialnodemokratska delavska stranka.

3. Zavrnitev vsake oportunistične in boljševiske politike kakor tudi vseh oportunističnih in boljševiskih metod boja, kar logično izhaja tudi iz sprejetja novega socialnodemokratskega programa v zgoraj omenjenem smislu.

4. Sprejeti nov statut, ki bi združeni delavski stranki garantiral solidno in čvrsto demokratsko notranjo organizacijo in neovirano odločanje in vodstvo strankinih poslov preko od samih delavcev izvoljenih forumov.

5. Združena delavska stranka naj sprejme princip strankarske neodvisnosti in nevtralnosti napram strokovnemu gibanju.

6. Združena delavska stranka naj zavrne vsako neposredno mešanje v posle delavskih socialnopolitičnih institucij (Delavskih zbornic in Okrožnih uradov za zavarovanje delavcev) kakor tudi vsako izkoriščanje teh zavodov v politične svrhe katerekoli stranke.

7. Nevtralnost nove združene delavske stranke napram vsem obstoječim političnim Internacionalam.

Kar se tiče praktične izvedbe političnega združenja na tem načelnem temelju, je po našem mišljenju potrebno sledeče:

1. Da se od vsake stranke in skupine, ki sprejme ta načelni temelj, izbere začasni paritetni odbor (po 2 delegata od vsake stranke ali grupe), ki bi v sporazumu s svojim dotičnim glavnim odborom nadaljeval to akcijo.

2. Začasni paritetni odbor naj izdela: a) novi program združene delavske stranke, b) novi statut, c) potrebne resolucije, d) manifest.

3. Začasni paritetni odbor naj skliče v Beogradu kongres združenja, ki bi bil sestavljen iz paritetnega števila delegatov vsake stranke ali skupine, ki pristopi k političnemu združenju. Ta kongres naj sprejme program, statut, resolucije in manifest in izvoli glavni odbor nove združene delavske stranke.

4. Da se sočasno s kongresom združenja vršijo tudi kongresi ali konference vsake stranke ali skupine, ki pride na kongres združenja, da ti forumi predhodno sprejmejo s svoje strani stvar političnega združitve, tako da bo kongres združenja stvarna manifestacija že preiutrine združitve.

Beograd 22. aprila 1927. Za Aksijski odbor delavskega združenja: tajnik Milojković.

Iz »Radničkega jedinstva« smo pa razen tega še tudi zvedeli, da se je med SPJ v Sloveniji in skupino »Zedinjenje« ustanovil v Ljubljani Aksijski odbor z namenom, da se te dve skupini združita, kar izhaja iz pis-

ma, ki ga je ta akcijski odbor poslal glavnemu odboru SPJ v Beogradu. V akcijskem odboru je Mlinar, Sedej, Vrhovec, Svetek in Dr. Jelenc.

V drugih časopisih o tem zedinjevanju ni bilo ničesar. Verujemo, da je s. Lapčević sodeloval. Ne verujemo pa, da je soglašal s temi predlogi, vsaj v tej obliki gotovo ne.

Nikakor ni mogoče združiti se »odkritosrčno«, a sočasno strankam in skupinam, ki se hočejo udeležiti, že vnaprej predpisovati točke, katere naj bodo temelj združenja. To je diktat. O vseh teh točkah bi se morala najprej vršiti javna diskusija v tisku. To pa tem bolj, ker so vse te točke mnogo premalo jasne, deloma pa celo absolutno nesprejemljive.

Kako bi si bilo mogoče predstavljati delavsko stranko, ki naj bi bila nevtralna napram strokovnim organizacijam?

Ali pa nevtralna napram Delavskim zbornicam? Nevtralna še celo proti vsem Internacionalam!

To bi se reklo že vnaprej odvzeti stranki pravico do kritike, brez katere si delavske stranke sploh ne moremo predstavljati.

Vrhu tega naj bi se nova stranka imenovala socialno demokratično! Sodrug! Pravica in dolžnost kritike je izražena že v tem imenu, vi pa hočete napraviti soc. dem. stranko brez pravice do kritike?

Tudi o marksističnem duhu govorite — ali res ne veste, da je bil Marks največji kritik in da je baš zaradi svoje nepopustljive kritike dosegel, da ga mora vsak priznavati, kdor hoče delati res za delavski razred, ne pa delavce le demagoško loviti na buržoazne limanice.

Nikakor ne verujemo, da bi bil s. Dragiša Lapčević soglašal s tem. Sicer pa lahko počakamo, dokler bomo jasno videli, kdo in kako sodeluje in kdo je odgovoren za to stilizacijo. Lahko je namreč mogoče, da se je razgovor vršil drugače in da je le stilizacija nerodna.

Čudno se nam pa zdi, da bi se bilo vprašanje Delavskih zbornic moglo tako stilizirati, če je dogovor bil drugačen. Prej bi nam bilo razumljivo, da je nevtralnost napram Del. zbornicam bila zahtevana, zlasti če vidimo, da so ljubljanski gospodje iz SPJ in Strokovne komisije, ki gospodarijo v ljubljanski Delavski zbornici, zopet poslali med svet ponovno združenje, da si »združeni« že od takrat, ko so vlovili medse par komunističnih izdajalcev z namenom, da so pri sleparskih volitvah v Del. zbornico nasleparili z imenom »Združena lista« precej glasov. Če ima kdo čas, naj sešteje, kolikokrat so se gg. Sedej, Štukelj in Makuc, ki tvorijo z Vrhovcem in še par delavci takozvano skupino »Zedinjenje«, že »zedinili« s socialpatriotsko SPJ in kolikokrat jim je slovenski zavedni proletarijat že povedal, da to ni zedinjenje, ampak demagoški lov desničarjev na levičarske nevedneže, ki so pa vendarle toliko zavedni, da na ta lim niso šli.

V zadnjih dneh pišejo nekateri listi, da glavni odbor SPJ odklanja te predloge. Pri tem se izrecno navaja, da s. Lapčević ne sodeluje več pri tem zedinjevanju. — »Pravo Naroda« (Koračev 14-dnevnik) piše odločno proti. V nekem drugem članku zelo odločno pobija kompromis, ki so ga socialpatriotski strokovničarji napravili s komunisti za Delavsko zbornico v Novem Sadu, češ, na ta način se delavstvu jemlje volina pravica v Delavsko zbornico — kakor je tudi res. Delavske zbornice gotovo niso zato tukaj, da bi delavci zanje samo prispevke plačevali, koritarji si pa v njih mandate in funkcije kar sami delijo »po sporazumu«, ki se po domače imenuje — kravja kupčija.

Ker je bivši minister Korač vodilen član SPJ in nosi njegov list tudi podnaslov, da je glasilo SPJ, se nam zdi, da bo vprašanje svobodnih volitev v Del. zbornice tudi pri SPJ prišlo s časom v tek, čeprav slovenski del SPJ ne bo zadovoljen. Morebiti je tako razumeti, da so ti gospodje tako hitro sprejeli Milojkovičev predlog zedinjenja, kajti nevtralnost napram Del. zbornicam bi jim še tudi v novi stranki omogočila, da bi zlorabljali ljubljansko Delavsko zbornico v bratskem sporazumu in slogi z demokrati in klerikalci... Za to ceno bi bili pripravljeni prenesti tudi soc. dem. ime...

Da se predlaga za novo stranko ime Socialno demokratična stranka, to bi kazalo na zmago soc. dem. ideje. Pa iz predloga se vidi, da ni tako, drugače bi predlagatelji ne mogli ustanavljati nove stranke, ko stranko pod tem imenom že in še nimamo.

Iz pritožbe zaradi razpusta krajevnega šolskega sveta v Mežici.

(Konec.)

VI.

Ker nismo še prejeli revizijskega poročila, še ne vemo, kaj je v njem označeno za napačno. Najprimitivnejšemu pravnemu čutu se protivi dejstvo, da smo že pol leta »razpuščeni«, torej kaznovani, a vendar nismo mogli zvedeti kljub večkratnim urgencam za vsebino revizijskega poročila. To ravnanje nam je že takoj na začetku vzbujalo sum, da revizijsko poročilo ne more biti natančno, pravilno in objektivno. V tem sumu smo bili še bolj utrjeni, ko smo izvedeli, da je nastop proti nam zahteval zastopnik angleškega svinčenega rudnika v Mežici. To podjetje je po zakonu dolžno plačevati okoli 95 % šolskih doklad in zasleduje povsod ta cili, da bi bili izdatki za šolo in sploh za zakonite korporacije naše države, katerim ima po zakonu prispevati, čim najmanjši oziroma da bi sploh odpadli.

Šele iz odločbe vel. župana U br. 2535-3 smo zvedeli, kaj se nam očita, kajti tu se nam ne navaja za razlog samo pavšalna obdolžitev »razpisnega gospodarstva«, ampak se navajajo tudi konkretni slučaj:

1. — Res smo kupili koncertni piano za 25.000 Din, dočim ga je izvedenec ocenil samo 14.000 do 15.000 Din, češ, klavirji se dobe za to vsoto. Toda iz njegovega poročila smo razvideli, da dozdevni strokovnjak bodisi sploh ni strokovnjak, bodisi je dal nase vplivati po nestrokovnjaških motivih. Pianino ni salonski, ampak koncertni. Veljal je začetkom leta 1915 5500 zlatih kron in je predvojni izdelek, kakršni se ne izdelujejo več prav radi tega, ker je dandanes težko najti kupca, ki bi bil voljan dati 50.000 do 60.000 Din. Ta cenilec je tudi označil piano za nesposobnega za šolsko rabo, menil je namreč, da bi se na njem učila deca prvih klaviaturnih vaj ali kaj podobnega. Zato je priporočal nakup klavirja za 14.000 Din. Mi pa nismo imeli takega namena, ampak smo kupili piano za slavnostne in koncertne prireditve v šolski dvorani. Za pouk petja v šoli itd. služi že prej nabavljeni harmoniji, ki ne predstavlja niti desetine vrednosti koncertnega pianina, a je vendar stal 8.000 Din.

2. — Prekoračenje proračuna pri vodovodu nikakor ni dokazano. Ker nimamo na razpolago poslovnih knjig, se ne moremo braniti drugače nego po spominu. Ker se v razlogih odločbe trdi, da je stal vodovod 1.083.000 Din, se nam zdi, da so v tej vsoti vštete sledeče postavke:

Glavne cevi	Din 300.000.—
Male cevi in material	» 141.000.—
Cement	» 23.000.—
Les	» 40.000.—
Vožnje in razno	» 43.000.—
Mezde	» 430.000.—
Gradb. podjetju (na rač. 8 % od prorač.)	» 65.000.—
Za odkup zemljiča	» 32.000.—

skupaj Din 1.083.000.—

Če je ta naš račun po spominu pravilen, potem nikakor nismo prekoračili proračuna, ampak smo še celo zgradili vodovod ceneje, nego je bilo proračunano. V navedenih zneskih so namreč všteti tudi izdatki, ki jih je treba od vsote odšteti, ker obremenjujejo druge n. pr. Hišne instalacije na račun posestnikov Din 130.000.— Betonski mostovi in plošče » 15.000.— Delo pri povodnji » 10.000.— ali pa, ker v proračunu niso bili upoštevani: Vrednost rezervnega materiala » 13.000.— Carina za cevi » 60.000.— Odkup zemljišča » 32.000.—

skupaj Din 260.000.—

Če to odštejemo od vsote 1.083.000 Din, je veljala naprava vodovoda samo 823.000 Din. Vodovod je bil pa proračunan za 880.000 Din, torej za 57.000 Din več.

S tem odpade tudi očitke previsokih mezd in najrazličnejših beneficij. Čudimo se, da se nam očita previsoke mezde, kajti te so vsekakor korist skupnosti, tudi takrat, če bi bile res previsoke, kar pa niso bile. Mezda je bila določena za minimum storitve po kategorijah, storitev je bila pa določena tako, da je bilo v enem oziru to akordno delo s tarifami, kakor so v tukajšnjem rudniku. Pavšalni izraz »beneficije« prosimo, naj se nam konkretizira, da se bomo mogli braniti.

Če bi naše številke po spominu ne bile točne in bi se izkazalo, da je bil proračun res prekoračen, bi bilo treba upoštevati deževno vreme, ki je gradnjo podražilo najmanj za 10 %, dalje smo naleteli na skalnata tla, da smo morali razstreljivati; tudi je bilo potrebno razširjenje in okrepitve.

Tudi če bi bil proračun res prekoračen, bi to še ne mogel biti razlog za razpust. Pri takih zgradbah se proračun običajno prekorači in tudi v Mežici sami je bil istega leta prekoračen proračun pri stavbi šolskega splotja kar za 1.500.000 Din in je oblast to prekoračenje potrčila.

3. — Nikakor ne priznavamo, da bi bili zagrešili nerealnost v gospodarstvu s tem, da smo učiteljstvu dovolili razen deputata na drvah še tudi nekaj premoga. Učiteljstvo je to v polni meri zaslužilo, ko je odstopilo od dajatve prav tiste količine nagradarskega premoga od rudnika, ki je hotel s tem, da bi mu bila šola in učiteljstvo uslužna na tak način, kakor zakon nikjer ne predvideva. Popolnoma netočna pa je navedba, da drugod učiteljstvo nima takih ugodnosti. Navajamo samo večino krajev mežiške doline; so pa tudi kraji v dravski dolini, kjer prejema učiteljstvo sploh deputata na kurivu kolikor ga pač rabi.

4. — Res je prejemal član krajevnega šolskega sveta učitelj Möderndorfer za izvrševanje pisarniških del mesečno Din 150 (stopetdeset dinarjev). Tako odškodnino za ta posel pa je dajal krajevni šolski svet že trideset let, in vedno je ta posel opravljal član krajevnega šolskega sveta. Od leta 1878 je bil skoraj nepretrgoma tajnik krajevnega šolskega sveta nadučitelj šole, ki je bil tudi član krajevnega šolskega sveta in plačan za to delo v valutnem razmerju Din 150, samo s to razliko, da je imel letno rešiti le okoli 30 dopisov, sedaj pa 800 do 1000. In vendar deželni šolski svet ni nastopal proti temu, ker pač to ni v nasprotju s § 18 zakona z dne 8. februarja 1869. Smiselno se je zakon izjavil tako, da si člani krajevnega šolskega sveta ne smejo za vršenje dolžnosti kot člani (n. pr. za seje itd.) nič zaračunavati, fiktivne izdatke, vršitev korespondence in podobno delo pa, ki gotovo ne spada k navadnim dolžnostim krajevnih šolskih svetovalec, pa so si lahko zaračunavali.

A tudi če bi smiselno izvajanje, kakor se je povsod na Koroškem izvrševalo skozi desetletja, nepričakovano za Mežico postalo neveljavno ne sme zadeti kazen krajevni šolski svet, kajti pri vsaki izvolitvi članov se naznanijo osebe in razpored funkcij okrajnemu glavarju; okrajni glavar tudi odobri proračun, v letnem proračunu

pa je navedena postavka tudi za tajništvo. Vrhu tega mora okrajni glavar pregledati tudi zaključne račune. Torej je imelo nadzorno oblastvo od obstanka naše države 8 let čas se prepričati, kako se izvaja zakon, in pri liko morebitne nedostatke odpraviti.

Zakon mora veljati za vse enako. V območju bivše Koroške ni niti enega krajevnega šolskega sveta, kjer bi tajnik (učitelj ali duhovnik) ne bil plačan bodisi v gotovini ali v naturalijah za to delo. Iz razlogov navedenih v odločbi U št. 2535-3 bi morali torej biti vsi ti krajevni šolski sveti z dnem 8. novembra 1926 razpuščeni in nadomeščeni z administratorji.

5. — Da se je določila štipendija za obisk krajevnega pouka, ni nikakršna pregreha. Zakon določa razpust krajevnega šolskega sveta, če ne skrbi zadostno za učila, šolske potrebnosti itd. Ne zabranjuje pa zadostno skrbeti. Rokotvorni pouk, ki je pri Srbih že davno upegljan a pri nas šele v povojih, je vsekakor potreben in se mora krajevni šolski svet pobrigati za tozadevno izobrazbo učiteljstva. Če se noben drug učitelj v Mežici ni priglasil za tozadevni tečaj, pač ni bilo mogoče oddati štipendijo drugemu. Spravljati to v nasprotje s § 18 zakona iz l. 1869 bi bilo razumljivo le tedaj, če bi bila tam določba, da učitelj če je član krajevnega šolskega sveta, ne sme biti deležen ugodnosti, ki so jih lahko deležni drugi učitelji. — Sicer pa se nam taka štipendija ne zdi ugodnost.

Naša korporacija pa tudi ni edina, ampak so tudi drugi krajevni šolski sveti okrajnega glavarstva Prevalje skrbeli za strokovno izobrazbo svojega učiteljstva in dajali učiteljem tozadevne štipendije, kakor mora biti nadzornemu oblastvu znano. Ako bi ta razlog za razpust bil upravičen, bi se moral izvajati tudi nad drugimi krajevnimi šolskimi sveti.

6. — Neresnica je, če se trdi, da je prejel učitelj Möderndorfer za ureditev blagajne Din 3000, in zopet Din 1000, torej skupaj Din 4000. Prejel je samo Din 3000 in je že uradno dal na zapisnik, da je tako.

Kar se pa tiče teh 3000 Din, je treba pripomniti, da je imela blagajna krajevnega šolskega sveta skoraj 8 milijonov Din prometa in da je — kakor je pri podeželskih krajevnih šolskih svetih običajno — načelnik namesto blagajniškega dnevnika vodil le beležnico, kamor se zapisujejo dohodki in izdatki skupno. Pri takem prometu pa ni mogoče več tako postopanje, zato je krajevni šolski svet naročil tajniku, da uredi dvojno knjigovodstvo. V ta namen je moral urediti vse račune za leto 1925, 1926 in še deloma 1924. Jasno je, da je moral delati na tem 2 meseca noč in dan. Poleg tega dela, ki bi bilo zanj treba najeti strokovnjaka za 4 do 5 mesecev, kar bi veljalo najmanj 10.000 Din, je pa tajnik nadzoroval vse leto gradnjo nove šole, bil pri tem najmanj 4 ure dnevno zadržan, da je moral v tednu po 4 krat, večkrat dnevno, konferirati z raznimi strankami, ki so imele posla s stavbo itd. itd. Ako bi se tajnik ne žrtvoval za to, bi morali nastavit za dobo zidanja zopet posebnega človeka, ki bi stal mesečno zopet najmanj Din 2000, a bi nam še ne bilo toliko pomagano, ker bi ne bil v vseh podrobnostih natančno informiran, ker bi kot nečlan krajevnega šolskega sveta ne mogel soodločevati itd. Če omenimo samo, da je veliki župan odobril mnogo višji honorar samo za nadzorstvo inženjerja, ki je tedensko enkrat pregledal delo in material ter oddal svoje strokovno mnenje — se nam zdi absurdno, če bi moral tajnik Möderndorfer delati vse zastoji, da se moramo zdaj še celo braniti očitka slabega gospodarstva itd. S tem, da je krajevni šolski svet poskrbel in Möderndorfer izvršil proti malenkostni odškodnini tako izdatno delo in prihranil ogromne vsote, je le nesebično skrbel za to, da so bili izdatki blagajne minimalni, ne pa zagrešil kršitev § 18 zakona z 8. februarja 1869.

Da je krajevni šolski svet po smislu zakona bil upravičen tako ravnati, se zopet vidi iz dolgoletne prakse krajevnih šolskih svetov na Koroškem. N. pr.: Krajevni šolski svet mora napraviti svako leto popis dece obvezne za šolo in sicer na ta način, da obišče vsako všolano hišo. Povsod napravijo to šolski upravitelji proti primernemu plačilu 500 do 1000 Din, pa čeprav so člani krajevnega šolskega sveta. (Po Koroškem zakonu sta šolski upravitelj in zastopnik cerkve člana krajevnega šolskega sveta tudi takrat, če nista izvoljena.) To se ne zasleduje po § 18 zak. iz l. 1869, ker je pač tako ravnanje najcenejše; če bi se določila druga oseba, bi stalo več in bi njeno poročilo niti ne bilo točno in porabno. Tudi ni bil v Prevaljskem okraju še noben krajevni šolski svet zaradi tega razpuščen.

VII.

Vsi ti očitki slabega gospodarstva so sami na sebi in tudi v svoji skupnosti neutemeljeni. Če bi jih bilo nazanih še desetkrat toliko, bi ne mogla njih vsota tvo-

Najboljši šivalni stroj in kolo je edino le

GRITZNER
in ADLER

za dom, obrt in industrijo v vseh opremljenostih.
Istotam pletilni stroj DUBIED.

Pouk v voženju brezplačen. — Večletna garancija.

Delavnica za popravila.

Nizke cene, tudi na obroke.

JOSIP PETELINC, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika.

riti razloga za razpust. Krivice se ne sumirajo, ampak tehtajo. Zavest, da ti razlogi ne opravičujejo razpusta, so imeli tudi merodajni gospodje in ta zavest je bila najbrž tudi vzrok, da o teh očitkih dozdaj še nismo ničesar zvedeli in da niti revizijskega protokola še nimamo. Da pa jih ni vodila skrb za varčno gospodarjenje, dokazuje gospodarstvo te korporacije, odkar nam je bilo odvzeto. Proračun za l. 1927 predvideva poleg običajnih upravnih stroškov še letno Din 20.000. Delo, ki ga je poprejšnji tajnik sam, opravlja zdaj 2 nastavljenca, deloma celo trije. A zdaj se opravljajo samo vsakdanjosti, če bi bilo treba izvrševati ono delo, ki je ležalo na nas, bi po sedanjem sistemu veljalo **mnogokrat več**.

Veliki župan je tudi popolnoma prezrl, da je razpustil krajevni šolski svet, ki je bil v funkciji šele od julija 1926. Večina vseh očitkov je bila »zagrešena« še pod prejšnjim krajevnim šolskim svetom. Saj vendar ni mogoče, da bi bil B kaznovan za A.

VIII.

Odločno odklanjamo resume odločbe, da bi se mogel dobiti nehoti vtis, da so se hoteli posamezni člani na stroške davkoplačevalcev obogatiti. Opozarjamo samo na navedbe našega priziva proti odloku okrajnega glavarja št. 222, kolikor je pretrpel preganjanja in škode prejšnji načelnik krajevnega šolskega sveta Matevž Novak. Velikemu županu je tudi znano po raznih pismenih vlogah in ustnih intervencijah, da je angleško podjetje protizakonito preganjalo načelnika, podnačelnika in nadomestnega člana sedanjega načelnika šol. sveta, ker so ti trije delali za prosveto, za pravilno gospodarstvo **brez tajnih nagrad in provizij itd.** Že šest mesec so vsi brez posla in gmotno ruinirani, čeprav sta prva dva zaščitena po § 119 zakona o zaščiti delavcev. Isto je z Möderndorferjem. Ne samo, da ni noben član krajevnega šolskega sveta obogatel, temveč je dokazano, da noben niti ni imel namena obogateti, kajti vsi so odločni pri- staši nazora, ki ga v javnosti izpovedujejo in se po njem drže: da namreč **delo** redi človeka, in da je za zasiguranje osebne eksistence najboljši, če si človek zasigura pravico do dela. To pravico, ki je izmed vseh najbolj sveta, jim hočejo vzeti inozemski izkoriščevalci naših prirodnih bogastev, ker brez pravice do dela postane človek suženj ali pa pogine. Oni zahtevajo, naj bi jim bil naš narod suženjsko vdan, zato delajo s polno paro proti narodni prosveti in ugonablajo zlasti vse tiste ljudi, ki delajo za povzdigo narodne prosvete.

To so v Mežici predvsem možje, katerim očita ta odločba, da so se hoteli obogatiti. Za njih **nasprotnike** je ta očitek upravičen, kajti le neizmerna želja po bogastvu jih zapeljuje, da prikrajšujejo državo in občino na davkih, da bi mogli več milijonov izvoziti iz države. Proti njim naj bi vel. župan nastopil in jih prisilil spoštovati § 119 zakona o zaščiti delavcev, ne pa da delavcem to zaščito odreče in jim očita, da so hoteli obogatiti. Pri članih krtjevnega šolskega sveta tega očitka prav noben poštenjak ne veruje, ker so znani, da živijo vsi skrajno solidno. Möderndorfer je še celo popoln ab- stinent.

Gospod minister!

Citirani zakon, po katerem je veliki župan razpustil krajevni šolski svet v Mežici, določa (§ 8 alineja 3) da more biti nova volitev sistirana šele takrat, če bi bilo treba tudi novoizvoljeni krajevni šolski svet razpustiti zaradi nezmožnosti ali sovražnosti napram šoli. Šele takrat sme biti postavljen administrator za daljšo dobo. Naše ljudstvo je vajeno, da se zakon izpolnjuje, da je za vse enak in da ga oblastva ščiti.

V našem slučaju je bil krajevni šolski svet razpu- ščen na kričeče protizakonit način, naš priziv je pa rešil veliki župan šele po 5 mesecih in sicer zopet protizako- nito v našo škodo in v škodo vseh naših državljanov. Prosimo, da se naša pritožba obravnava nujno, da se odločba velikega župana mariborske oblasti U br. 2535-3 z dne 7. aprila 1927 kot protizakonita razveljavi in da se postavi pri krajevnem šolskem svetu v Mežici zopet zakonito stanje, kakršno je bilo do 8. novembra 1926.

V Mežici, 15. maja 1927.

Žika je dvojnoslada žitna kava iz rži. Dobi se v rdečem zavitku. Žika je samo ena. Zahtevajte zato iz- recno **Žiko**, da ne bo zamenjave.

Seja upravnega odbora Delavske zbornice dne 21. maja 1927.

Predsednik g. Čobal poroča o tekočih zadevah, med drugim — zlasti o aferi klerikalcev v Velenju, ker jim s. Pevec še vedno očita, da so goljufali, ker se niso dr- žali predpisov pravilnika Del. zbornice. Čobal pravi, da je treba to stvar razjasniti, ker navsezadnje je le on od- govoren za Del. zbornico. Gospod Gajšek (klerik.) se je izgovarjal, da so velenjski člani hoteli s podporo tudi list »Pravico« plačati in da so dali za to tudi dovoljenje. Pripovedoval je tudi, da bi klerikalci Pevca tožili, če bi dobili kako pričo, da bi pričala, da je govoril neresnico. (Torej je vse res, kar je javno govoril in pisal s. Pevec. Opomb. poroč.) K tej stvari se je oglasil k besedi sodrug Leskošek, član finančne kontrole, ki je prisoten na sejah upravnega odbora DZ., da je nujno potrebno, da se po- sveti temu vprašanju več pažnje ko dosedaj. Pojasnil je, da je dobil neki Egidij Pouh v Velenju dvakrat pod- poro, kar je dotični sam izjavil, da je dobil Din 20 in Din 30. Na potrdilih je pa bilo razvidno Din 130 in Din 200, torej za Din 280 več kazanih kakor izplačanih. To je torej en konkretni slučaj, a jih je še več. Zgodilo se je tudi, da se je izplačevala podpora takim, ki imajo doma zemljišče, kar nasprotuje določbam pravilnika. Gospod Žužek je začel napadati s. Leskoška in grozil, da ga bo nesel ven, nakar je predlagal Svetek, da se naj- debata preneha in se lahko nadaljuje po stvarni seji med tistimi, ki so na tem interesirani. (Svetka korupcija nič

ne interesira.) Nakar se je prijavil k besedi Sedej, pod- predsednik zbornice ter zahteval, da prinese »Naprej« popravek o svojem poročilu, da opravlja on posle proti odškodnini. Ugotovilo se le, da Sedej ne dobiva nikake odškodnine, kar s tem popravljamo.

Pri poročilu tajnika smo zvedeli, da so dobili urad- niki Posredovalnice za delo službeno odpoved, ker ni za nje kredita. V Mariboru vlada radi tega veliko razbur-jenje, kako je v Celju, o tem se ni poročalo.

Vršila se je anketa rudarjev v Hrastniku, katera je rodila uspehe. Na anketo niso bili vabljeni člani KDZ, baje nima zbornica od njih naslova in ne ve, kdo pred- stavlja v Hrastniku socialdemokratski pokret. (To ni ironija, ampak laž! Opomba ured.)

V Beogradu je bil Sedej pri Ministrstvu za socialno politiko, kjer je zvedel, da se je nakazalo Din 100.000 za brezposelne delavce. Ti zneski se bodo izplačevali pri posredovalnicah za delo po predpisu posebnega pra- vilnika.

V bolnici je umrl član plenuma g. Franc Duh, delo- vodja v Rušah. Dovolj se naknadno kritje stroškov venca ter se sklene, da se v prihodnje izkaže vsakemu članu pieteta od zbornice — sprejeto.

Član plenuma Janez Ropret, strugar v Ljubljani, je bil 29. aprila deložiran in je vsled zgube stanovanja se prehladil ter prišel v težke gmotne razmere. Dovoljuje se mu Din 800 izredne podpore.

H koncu se je še sklenilo, da se stavbena akcija na- daljuje.

Razno.

Delavski zlet. Na razna vprašanja odgovarjamo, da ni res, da bi se naši sodrugi ne smeli udeležiti »Vse- delavskega zleta«. Nikomur stranka ni tega prepove- dala niti ne more tega prepovedati. Nam se zdi le škoda časa in denarja, ko je toliko važnejših in potrebnjših poslov kakor prazne manifestacije in procesije. Če se proletariat ne mara združiti pri življenjsko važnih resnih vprašanjih, naj ne trosi časa in denarja za združene za- bave. — Škodilo pa nikomur ne bo, če se udeleži, ker se hoče sniti s tem in onim. Vsako snidenje je koristno, razen če se shajajo pijanci.

Razen imen delegatov nam naznanite tudi imena go- stov, katerim bo treba o priliki strankinega kongresa 5. in 6. junija preskrbeti prenočišče. Kdor bo prenoče- val tudi že 4. junija zvečer, naj posebe to omeni. (Zad- njič je bila v listu pomota za 1 dan!)

Obračunajte za marec in april takoj, ker bo zdaj izšla tabela predčasno, da polagoma doprinesemo na- stalo zamudo.

IZJAVA.

Sodr. — pardon: gospa — P. Malovrhova me je ob- dolžila, da sem bil jaz avtor tistega dopisa iz Hrastnika, ki je v št. 10. »Napreja« izšel in ki jo smatra za ge- neralko. Jaz pa ji nočem osebno odgovarjati, pač pa — dokler mi ona to ne dokaže, jo smatram za marnovko in lažnjivko. M. Blanc.

Hrastnik, 13. aprila 1927.

TISKOVNI SKLAD.

Zadnji izkaz dne 21. maja 1927	Din 14.465.90
Anton Odlazek, Trbovlje	5.—
Leopold Rzeničnik, Trbovlje	4.—
Ivo Lang, Celje	5.—
Franc Jelen, Celje	4.—
Franc Weisbacher, Celje	1.—
Drobiž JSDS v Celju	0.10
Andrej Martinšek, Velenje	30.—
Alojz Leskošek, Celje	30.—

Skupaj . . . Din 14.545.00

Samo kratek čas

poizkušajte uporabljati za negovanje celega te- lesa pravi Fellerjev blagodišeči »Elsafluid« in zvedeli boste, kaj je do sedaj manjkalo v Vaši hiši. — Za glavo, za pleča, za roke, za noge, za oči, za zobe, za vrat, za mišice, za živce, za vse dele človeškega telesa se je izkazalo ko- ristnim dnevno umivanje, drgnjenje in grgranje s pravim Fellerjevim Elsafluidom že od časa naših dedov in upravičuje njegov glas kot za- upljivega ublažitelja bolečin in kosmetikuma. Za- zunaj in znotraj močnejši in izdatnejši kot fran- cosko žganje.

Zahtevajte za poizkus v lekarnah in odgovarjajočih pro- dajalnah izrecno »Fellerjev« pravi Elsafluid: v poizkus- nih steklenicah po 6 Din, v dvojnatih steklenicah po 9 Din ali specialnih steklenicah po 26 Din. — Po pošti pride tem cenejše čim več se naroči naenkrat.

Z zavojnino in poštino stane:

9 poizkusnih ali 6 dvojnatih ali 2 spec. stekl. 61 Din, 27 poizkusnih ali 18 dvojnatih ali 6 spec. stekl. 133 Din, 54 poizkusnih ali 36 dvojnatih ali 12 spec. stekl. 250 Din.

Naročila nasloviti razločno tako-le:

Eugen V. FELLER, lekarnar v Stubici Donji,

Elsatrg št. 252, Hrvatska.

Pletilni stroji najnovejšega patenta »Ideal«, nem- škega izdelka, so edina in najugodnejša prilika za trajni in dober zaslužek. — Pouk in pojasnila daje: **Franc Kos, Ljubljana, Židovska ulica št. 5.**

Vabilo

na IV. redni občni zbor

ki ga sklicuje Splošna gradbena gospodarska produk- tivna zadruga »Napreja«, r. z. z o. z. v Celju, ki se bo vršil 12. junija 1927 ob 9. uri dopoldne v poslovnih pro- storih pri Kroni.

D n e v n i r e d :

1. Poročilo načelstva in gospodarskih odsekov: a) za gradbeni, b) za Delavsko pekarno, c) za Delavsko čevljarno.
2. Poročilo blaginika in knjigovodje.
3. Odobritev računskega zaključka za poslovno leto 1926.
4. Izžrebanje 2 članov načelstva in volitev novih.
5. Volitev nadzorstva.
6. Predlogi in samostojni predlogi.

Za načelstvo: **Valentin Lebič s. r.**

Dopisi.

Celje. Občinske volitve. Pod to rubriko smo v zad- nji številki »Napreja« prinesli seznam vloženih kandi- datnih list. No, med tem časom nam je policijski svetnik g. dr. Senekovič razveljavil našo listo, češ, da ima en podpis potrvojen. Zoper ta odlok je napravil s. Leskošek pritožbo, s katero je dokazal, da ni res, da bi bil podpis potrvojen. Nad razveljavljanjem naše liste sta se pa že razveselila »Slovenec« in »Delavska politika«, najno- vejša zaveznika za občinske mandate v Celju. Nasprot- niki so se pa prehitro veselili na naše glasove, ker naši zavedni volilci bodo glasovali le za 3. skrinjico ali pa za nobeno. Da so se patrioti kregali pri sestavi kandidatne liste o tem ni prav nobenega dvoma, ker vemo, da hoče biti pri SPJ vsak prvi, zlasti ker vedo, da drugi ne pride več do mandata. Za prvega se pa splača biti izvoljen, ker ga potem klerikalci izvolijo v Mestno hranilnico, ka- kor je bilo pri g. Korenu, o čemer se sedaj marsikaj go- vori. V interesu načela javnosti sporočamo, da je na naši listi kot prvi namestnik s. Franc Stojan, kateri je bil izdelovatelj diamalca (pekovska potrebščina) in je s tem pridobil naslov tovarnarja, čeprav je sam delal, to- rej ne kakor obrtnik Koren. Ker obrtniki in peki niso dovoljno kupovali njegovega izdelka, je bil gospodarsko uničen in je sedaj vodja filijalke Delavske pekarnice. Kdor si želi tega »tovarnarja« spoznati, naj pride po kruh v Delavsko pekarno pri Kroni, pa se bo prepričal, da nima takega trebuha kakor obrtnik Koren. Glede opazke »der ewige kandidat« pa žal ne moremo odgovoriti, ker ne vemo, kateri naših kandidatov je mišljen ali tisti, ki je bil s pomočjo socialpatriotskega obrtnika na cesto vržen ali oni, katerega so pustili klerikalci po nedolžnem za- preti, ker jim ne mara delati štafažo kakor razni tisti kandidati od SPJ, ki hodijo vsako nedeljo v cerkev in k šmarnicam. Zato ni čuda, da se klerikalci in Vaš dopis- nik tako veselita razveljavljanja naše liste, ki je bila bolj pravilno sestavljena kakor Vaša. Vemo, da ste hujskali oblast, da je treba tega in onega črtati, iskali ste naše kandidate, da bi se kandidaturi odrekli. Hoteli ste loviti glasove naših volilcev na Vašo listo, katera je baje že veljavna zraven ste se pa trudili, da bi ostalo razveljav- ljenje naše liste pravomočno. Zato ste pisali, da je šla lista rakom žvižgat. Pri volitvah v Delavsko zbornico ste tudi tako lagali, da ste polovili nekaj naših glasov. **Pred zaključkom lista smo prejeli obvestilo, da je lista Jugoslovanske socialdemokratske stranke za obč. voli- tve v Celju oblastveno potrjena, ker se je gotovilo, da ni bil noben podpis potrvojen. Celjskim volilcem se torej sporoča, da je socialdemokratska škrinjica 3 (tretja).**

Celje. Sodrugi, pozor! Tako so napisali socialpatrioti v »Delavski politiki«, da bodo imeli vsak torek v go- stilni pri »Jelenu« volilni shod ob 8. uri zvečer, ki ga imenujejo redni sestanek socialističnih volilcev. (Taki redni sestanki bodo najbrže služili nekaterim vinopiv- cem ali »Weinbeiserjem«, kakor jih Celjani imenujejo.) Baje se bodo tam vršile priprave za volitve v občinski zastop mesta Celje. Mi imamo utis, da se bo tam po- učevalo, kako se dá pri volitvah slepariti z raznimi lažmi. Pripovedujejo, da bodo imeli tudi shod, na kate- rega bo prišel govorit okrožni poslanec g. Petejan iz Maribora od SPJ. Gospod Petejan naj bi bil pravočasno govoril in sicer v okrožni skupščini in vprašal kleri- kalce, zakaj so dali zapreti našega okrožnega poslanca s. Möderndorferja, ki je najboljši občinski politik v Slo- veniji. Lahko je govoriti nevednemu proletariatu o ob- činski politiki, to je stara parola kristanovcev, da samo govorijo, a nič ne delajo. Našega dopisnika »Napreja« zmerjajo, ker je pojasnil, da kandidirajo na listi SPJ (g. Felicijana) tudi štreikbreherji, upokojenci-kvarto- pirci in klerikalni podrepaniki. Pravijo, da smo mi social- demokrati pritlikavčki in revčki, ki nismo vredni, da bi sodrugom, v katere se zaletavamo, čevlje odvezali. De- lavci naj si to pisavo »Delavske politike« dobro ogle- dajo, pa bodo lahko spoznali, da je pisana v duhu pre- drzne birokratične buržoazije iz Delavskih zbornic in Posredovalnic za delo. Taki ljudje imajo najmanj pra- vico komu revščino očitati, ker razmetavajo delavski denar in dobivajo mastne plače. Mi na to izzivanje krat- ko odgovarjamo, da mi vlezaslužnim volilnim slepar- jem ne bomo odvezavali čevljev. Ali ni to kapitalistična tendenca, da zahtevajo od nas socialdemokratov, da bi štreikbreherjem odvezovali čevlje? Zastonj se trudite nas kompromitirati, ker se ne boste rehabilitirali, laž je vlekla samo 23. januarja 1927, da ste dobili 70 glasov, ko ste lagali o s. Leskošku, tedaj ste imeli še g. Korena, obrtnika in kapitana požarne brambe, kateri je delal vso mogočo demagogijo, da bi nas pohodil, pa nas ni. Kaj boste napravili sedaj, ko imate za nosilca liste upoko- jenca, ki spada v pokoj v pravem pomenu besede, ne pa na prvo mesto političnega eksponenta. Sicer g. Fel- cijana poznamo iz časov, ko je sedel v stanovanskem so- svetu, da ni napravil nič, samo kimal kapitalistom.

Celje. Obrekovanje od strani socialpatriotov se nadaljuje. V številu 16. »Napreja« smo obelodanili slučaj, kako je neki Emanuel Janežič obrekoval s. Leskoška. Danes moramo povedati, da že dolgo časa rovari proti posameznim članom naše stranke g. Jožef Borstner starejši, nastavljen pri Mestnem obč. vodovodu. Ta človek ima dovolj časa, da med službenimi urami hodi po mestu in dela intrige. Mi smo molčali, ko smo ga večkrat videli stati v raznih socialpatriotskih prostorih med delavnim časom. Sedaj pa, ko on trdi, da je napravil s. Leskošek škodo delavskemu gibanju, sedaj ga javno pozivljamo, da pove, kakšno škodo, drugače bomo mi spregovorili, da poznamo ljudi, ki so delali celjski občini škodo.

Osa.

Za vzgled so nas vzeli in naše delo priznavajo. »Gostilniški list« številu 5 z dne 20. maja t. l., ki izhaja v Celju, je prinesel daljši članek pod naslovom »Ob času, ko gostilničarski stan propada, rastejo delavske produktivne zadruge«. Članek pravi, da je prav imela mestna občina celjska, da ne pusti izvajati več gostilniško obrt v hiši pri »Kroni« na Ljubljanski cesti. V tem se mi z avtorjem članka popolnoma strinjamo, da je itak še vedno preveč gostiln. Le škoda, da članek ne priporoča kruh iz delavske pekarnice, s katero je bolj zadovoljen, kakor pa s konkurenčnimi gostilnami. Tedaj bi bila pohvala popolna. To bi bilo potrebno zlasti zato, ker razni čitatelji »Gostilniškega lista« še vedno niso postali odjemalci tega koristnega delavskega podjetja. Ali mar čakajo, da bomo mi delavcem povedali, da naj ne hodijo v gostilne, kjer se ne nahajajo žemlje iz produk. zadruge »Napreja«, to je iz Delavske pekarnice. Članek se tudi boji, da bo še nastala kdaj kaka Delavska gostilna iz zadruge »Napreja«. Na to pa mirno odgovarjamo, da je tak strah odveč, ker smo solidarni s piscem članka, da je treba število gostiln zmanjšati.

Velenje. V nedeljo, dne 22. maja se je vršil shod naše stranke pri Ciglerju na Pasjem. Udeležba je bila taka, kakor že mnogo let ni bila v Velenju. Rudarji in drugi delavci so prišli od blizu in daleč na shod. Sodr. Martinšek je otvoril shod z dnevnim redom: 1. Mezno posredovanje pri tvrdki »Slograd«. 2. Pomen organizacije Kmetijske delavske zveze in razno, ter podal besedo s. Leskošku iz Celja, ki je razložil delavcem razliko raznih socialnih zakonov med industrijskim delavstvom in rudarji. Dejal je med drugim: Za rudarje obstoji še vedno rudarski zakon o Bratovskih skladnicah in rudarskih zadrugah, po katerem se formirata I. in II. rudarska skupina. Prva skupina predstavlja podjetnike, a druga delavce. Volitve v to skupino se vršijo vsako 3. leto.

Po tem zakonu so izvoljeni vaši delegati oziroma zaupniki. Bratovska skladnica je ono kar je za delavce izven rudnikov in plavžev Okrožni urad za zavarovanje delavcev — z razliko, da je za rudarje Brat, skladnica več, kajti pri Brat. skladnici so rudarji zavarovani tudi za starost in onemoglost. Rudarji so bili torej boljše zavarovani, kakor drugi delavci, zato se tudi niso združevali z drugimi kakor z rudarji, tvorili so svoj poseben ceh. To je bil tudi interes rudniških podjetij. Taki cehi so bili navidezno nekaj desetletij uspešni. Ko je bilo pomanjkanje rudarjev, tedaj so nastopali lahko za zboljšanje svojega gmojnega položaja. Cehi so pa zgubili svoj pomen, ko se je začel kapital brez razlike narodnosti združevati v kapitalistične industrijske zveze. Danes so združene vse tovarne, rudniki itd. v Zvezo industrijscev, v eno samo organizacijo. V tej organizaciji je včlanjen tudi državni rudnik v Velenju in stavbena družba »Slograd« d. d. Če to veste, lahko spoznate, kako potrebno je, da se tudi delavci organizirajo skupno kakor so organizirani kapitalisti proti delavcem. V Velenju je to posebno vidno, ko je rudnik delavce odpustil in jih izročil »Slogradu«. Rudnik spada pod Rudarski zakon a »Slograd« pa pod zakon o zavarovanju delavcev. Rudarji, ki pridejo od rudnika stran, izgubijo svoje po cehu pridobljene pravice, postavljeni so v vrste drugih ponižanih in tlačanih delavcev. To kar se pred vašimi očmi odigrava je viden znak, kako kapitalizem izrablja delavce. Tako postopanje je za delavce najboljše šola, da se morajo združiti vsi brez razlike poklica in narodnosti v eno skupno delavsko organizacijo in to je v Kmetisko del. zvezo in Jugoslovansko socialno demokratično stranko. (Odobranje). Po s. Leskošku so se priglasili k besedi ss. Polanc, Znoj in Pevec. Vse govorniki so podčrtavali, da je treba ojačiti delavsko stranko. Obrazložili so tudi klerikalne goljufije pri podeljevanju podpor za brezposelne. Mnogo dokazov imamo, da niti demokrati, niti klerikalci resnično nimajo namena zboljšati delavski položaj. Zato so le nezavedni delavci pristaši teh strank. Kdor pa zna s svojo glavo misliti, ni pri meščanskih strankah, ampak pri tisti stranki, ki se za zboljšanje delavskega položaja v praksi bori. Demokratični veliki župan v Mariboru je razpustil krajevni šolski svet v Mežici. A ko so prišli klerikalci na vlado, so pustili zapreti zaupnike, člane razpuščenega kraj. šol. sveta. To pa še ni vse! Gospod veliki župan dr. Schaubach, katerega so klerikalci na to mesto spravili, je zavrnil pritožbo o razpustu krajevnega šolskega sveta in med drugim razpust utemeljeval s tem, da so se izplačevale delavcem previsoke plače. Sodrugi, ali sedaj razumete politiko klerikalcev, da dajo v zapore tistega, ki hoče delavcem po-

magati? (Medklici: Sramota!) Po končanem referatu se je vpisalo več delavcev v KDZ. Izvolil se je odbor za gradbeno sekcijo, ki bo imel nalogo pripraviti volitve obratnih zaupnikov pri »Slogradu«.

Ako se hočete rešiti
gihta,
revmatizma,
Hexenschussa
in
išiasa
brez
nevarnosti?

Revmatizem je strašna, zelo razširjena bolezen, ki ne prizaneša ne ubogemu, ne bogatemu in išče svoje žrtve v koči in palači. Vsestranske so oblike, v katerih se pojavljajo te bolečine in često niso bolezn, ki jih drugače imenujemo, nič drugega kot

revmatizem.

Včasih so te bolečine v udih in členkih, včasih otekli udje, pohabljeni roke in noge, trganje, zbadanje, vlecenje v raznih delih telesa, da celo oslabele oči je mnogokrat posledica revmatičnih in protinskih bolečin. Kakor je različna slika, ki jo kaže bolezen, tako mnogostranska so vsa mogoča zdravila, leki, mazila, mešanice, ki jih hvalisajo in ponujajo trepetčemu ljudstvu. Večina teh sredstev pa ne more ozdraviti, temveč prinesejo kvečjem za kratek čas olajšanje bolečin.

Kar Vam mi priporočamo je neškodljivo zdravljenje s pitjem vode, ki je že

mnogim trpečim pomagalo!

Naše zdravljenje je izborno in učinkuje kmalu tudi pri zastarelih, kroničnih slučajih.

Da pridobimo še več pristašev, smo se odločili, vsakemu, ki nam piše, poslati

popolnoma zastoj

našo zanimivo in zelo poučno razpravo (Brumenschrift). Kogar torej mučijo bolečine in kdor se hoče v kratkem na nagli način in temeljito brez vsake kvarnosti rešiti bolečin, naj piše še danes!

August Märzke, Berlin-Wilmersdorf
Bruchsalerstrasse Nr. 5, Abt. 324.

27. maja — 2400 izvodov.

Popravila vseh sistemov pisarniških strojev mehanik
IVAN LEGAT, Maribor
Vetrinjska, ul. 30. — Tel. interurb. 434.

Moderna knjižnica
I. in II. zvezek
sta izšla.

Dobiva in naroča se v tiskarni „SLOVENIJA“ v Ljubljani, Wolfova ul. 1
Cena posameznemu zvezku Din 4

Najceneje nakupite
izgotovljene moške obleke od
Din 400— naprej.

Obleke za dečke po izredno nizki ceni, kakor tudi spomladensko volneno blago, šifon in kontenino, kambrike in vse manufakturno blago, moško in žensko perilo itd. pri

M. BENEDIK, Ljubljana,
Kette-Murnova c. 8 (prejšnja Martinova c.)
Obleke po meri.

POZOR!

Kdor hoče dobro dalmatinsko kapljico, originalni viški opolo, belo, in specialno rožico po Din 12, čez ulico po Din 11, črno specialno Din 10, čez ulico Din 9, ta naj obišče dalmatinsko klet v Ljubljani, Dunajska cesta 9, dvorišče, ter tudi v gostilni »Zlatorog« v Gosposki ulici št. 3. Za gostilničarje iz zaloge jako zmerne cene. Zahtevajte oferte in vzorce. — Se priporočata:

Brata Ložić.

Priporočamo

vsem delavskim izletnikom vinotoč in gostilno v Kolodvorski ul. 28. nasproti Ljubljanskega dvora. Tam dobite najboljša dalmatinska in štajerska vina in vedno sveže pivo. Solidna kuhinja. Golaž, vampi itd. po 3 Din porcija. Za mnogobrojen obisk

se priporoča
VIKTOR SEDEJ.

Se priporoča J. KORBAR, Ljubljana-Šiška.

Stavbeni pleskar in ličar, Dunajska cesta 9
Sobo- in črkoslikar, Večna pot 82.

Vsa naročila se sprejemajo na Dunajski c. 9.

Tvornica dežnikov in solnčnikov
L. MIKUŠ, Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo bogato zalogo dežnikov v kakršnikoli velikosti po najnižji ceni.

Ustanovljeno leta 1839.

Triko-perilo

za moške, žene in otroke, volna v raznih barvah, rokavice, nogavice, dokolenice, nahrbtniki za šolarje in lovce, dežniki, kloti, šifoni, žepni robci, palčke, vilice, noži, škarpje, potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri tvrdki

Josip Petelinc, Ljubljana,

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Najnižje cene! Na veliko in malo.

UČITELJSKA TISKARNA

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6, reg. zadr. z om. zav.

Tiskovine za šole, županstva in urade, najmodernejše plakate in vabila za veselice, letne zaključke. Najmodernejša uredba za tiskanje časopisov, knjig, brošur itd.

Stereotipija.

Litografija.

Tiskarna „Slovenija“, družba z o. z., Ljubljana, Wolfova ul. 1

Izdeluje časopise, brošure, knjige, tabele, delnice, note, razglednice, plakate, pisma, račune, trg. in uradne kuverte, vizitke, kalendarje itd. Strojno numeriranje. Rotacija.